

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

Eylül 2011

BANKACILIK SEKTÖRÜ BASEL II İLERLEME RAPORU

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

BANKACILIK SEKTÖRÜ BASEL II İLERLEME RAPORU (Eylül 2011)

Bilgi ve Önerileriniz İçin:

Risk Yönetimi Dairesi

E-posta: basel2@bddk.org.tr

Tel: (212) 337 73 10

Faks: (212) 337 71 66

BU RAPOR KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME AMACIYLA HAZIRLANMIŞTIR. RAPORDA YER ALAN BİLGİLERE DAYANARAK ALINACAK KARARLARIN SONUÇLARINDAN BDDK SORUMLU TUTULAMAZ. RAPORDAN KAYNAK GÖSTERİLMEK SURETİYLE KISMEN ALINTI YAPILABİLİR.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
ATATÜRK BULVARI NO: 191 06680 KAVAKLIDERE ANKARA-TÜRKİYE

İLETİŞİM BİLGİLERİ: RİSK YÖNETİMİ DAİRESİ
TEL: (212) 337 73 10, FAKS: (212) 337 71 66
www.bddk.org.tr E-posta: basel2@bddk.org.tr

BU YAYIN TÜM İÇERİĞİ İLE BDDK İNTERNET SAYFASINDA YER ALMAKTADIR.

BDDK AROKS DOKÜMAN MERKEZİNDE 110 ADET BASILMIŞTIR.

BASIM TARİHİ: EYLÜL 2011

AÇIKLAMA

Bu Rapor, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilat Yönetmeliğinin 18/A maddesinin (f) bendi uyarınca, bankacılık sektörünün Basel II'ye yönelik çalışmalarını izlemek üzere, "Bankaların CRD/Basel II'ye Geçişine İlişkin İlerleme Anketi"ne bankalarca Haziran 2011 dönemi baz alınarak verilen cevaplar kullanılarak hazırlanmıştır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Basel Bankacılık Denetim Komitesince oluşturulmuş olan Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Düzeyde Uyumlaştırılması dokümanı 2006/48/EC ve 2006/49/EC sayılı Direktifler (CRD) ile Avrupa Birliği (AB) müktesebatına dahil edilmiş ve söz konusu Direktifler belirli bir geçiş süreci dahilinde AB üyesi ülkelerde uygulamaya konulmuştur. Hali hazırda, Basel II dünya çapında birçok ülkede uygulanırken, birçok ülkede ise Basel-II'ye uyum çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizde Basel-II uygulamasına yönelik olarak, CRD ve Basel-II ile uyumlu düzenleme taslakları Nisan 2010 itibarıyla sektörün ve kamuoyunun görüşlerine sunulmuştur. Bu taslaklara ilişkin olarak iletilen görüşlerin değerlendirilmesi ve Basel II'nin sektörün sermaye yeterliliği üzerine etkilerini ölçen son ulusal etki çalışmasının (QIS-TR3) sonuçlarının açıklanmasını müteakip, paralel uygulama dönemi olarak adlandırılan bir yıllık dönem Temmuz 2011 itibarıyla başlamıştır. Paralel uygulama döneminin sona ermesi ile beraber kredi riskinin ölçümünde standart yöntem tüm sektör tarafından uygulanır olacak, Türkiye tam olarak Basel II'yi uygular hale gelecektir.

Bu kapsamda, bankaların CRD/Basel II'ye uyum konusunda yürüttükleri çalışmaların yakından takip edilmesi amacıyla bankalardan altışar aylık dönemlerde talep edilen "Bankaların CRD/Basel II'ye Geçişine İlişkin İlerleme Anketi"nde 2011 yılından geçerli olmak üzere değişikliğe gidilmiştir. Anketin yeni hali ile mevcut uygulama dışında kalan, ileri yöntemlerle yapılacak uygulamalar için bankaların durumları ve hazırlıklarına ilişkin kendi değerlendirmeleri alınmakta ve ankete verilen cevaplar değerlendirilerek büyük bir kısmı kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Haziran 2011 dönemine ilişkin cevaplara bakıldığında, Türk bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğünün %46,2'sini oluşturan bankaların bireysel bazda, %27,9'unu oluşturan bankaların ise konsolide bazda CRD/Basel II'ye geçişe ilişkin strateji ve politikalarını yönetim kurullarının onayına sunmuş oldukları veya söz konusu strateji ve politikaları yönetim kurullarına onaylatarak uygulamaya koydukları görülmektedir. Bankacılık sektörünün %99'u CRD/Basel II çalışmalarını yürütecek üst yönetimini ve birimlerini oluşturmuş, %79'u sorumlu personelini, %65'i ise komitelerini belirlemiştir.

Bankaların CRD/Basel II'ye uyum durumu anketler üzerinden incelendiğinde kredi riskinde bankaların %54'ü temel içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşıma ve %46'sı ileri içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşıma %50 ila %100 arasında uyum sağlarken, bankaların

hemen hemen tamamı menkul kıymetleştirmede (ileri yöntemler) %50'den düşük uyum sağlamışlardır. Piyasa riskinde içsel ölçüm yöntemlerinde büyük ölçüde (%75-%100) uyumlu olan bankaların oranı %94'tür. Operasyonel riskte standart yaklaşımda %75 ila %100 arasında uyum sağlayan bankaların oranı %36'da kalmaktadır.

CRD/Basel II ile ilgili karşılaşılan sorunlara ve kısıtlara bakıldığında bankaların öncelikli engelini veri eksikliği olduğu görülmektedir. Bu kısıtı, mevzuattaki belirsizlikler ve teknolojiye karşılaşılan sorunlar takip etmektedir.

CRD/Basel II uygulamasına ilişkin olarak son altı aydaki gelişmelerin nasıl değerlendirildiğine bakıldığında, en olumlu olarak değerlendirilen gelişme Basel II düzenleme taslaklarının ve raporlama formlarının yayımlanması, en olumsuz olarak değerlendirilen gelişme ise Basel II'ye geçiş sürecinde derecelendirme kuruluşlarına ilişkin belirsizlikler olmuştur.

Kredi riskinin hesaplanmasında, bankaların büyük bir kısmı uygulamanın başlamasını takip eden 2 yıl içerisinde farklı portföyler bazında ileri yöntemlere geçmeyi planlamakta, bu çalışmalar kapsamında veri biriktirmekte, yine büyük kısmı stres testleri uygulamakta ve bankaların tamamına yakını kredi riski analiz sonuçlarını karar alma süreçlerinde kullanmaktadır.

Operasyonel risk hesaplamasında bankaların büyük çoğunluğu nihai olarak ileri ölçüm yaklaşımını hedeflemekte ve bu kapsamda veri biriktirmektedir.

Piyasa risklerinin ölçümünde bankaların tamamına yakını içsel modeller kullanmakta, stres testleri uygulamakta, analiz sonuçlarını karar alma süreçlerinde kullanmakta ve sektörün %83'ü yasal sermaye hesaplamalarında içsel model kullanımını planlamaktadır.

CRD/Basel II ile ilgili olarak, bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğünün %1,6'sını oluşturan bankalar ekonomik sermaye tahsisi uygulamasına gerek görmezken, %4'ü ekonomik sermaye tahsisini uygulamakta, kalan kısım ise konuya ilişkin çalışmalarını sürdürmektedir. Bankaların ikinci yapısal blok kapsamında ele alınan yapısal faiz oranı riski, likidite riski ve yoğunlaşma risklerini çoğunlukla tanımlamış oldukları, karşı taraf kredi riski ve spesifik riske ilişkin çalışmalarına devam ettikleri görülmektedir. Basel III konusunda ise bankalarca, uluslararası gelişmeler takip edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	i
İÇİNDEKİLER	iii
TABLOLAR.....	iv
GRAFİKLER.....	iv
GİRİŞ.....	1
1. Strateji ve Politikalara İlişkin Çalışmalar	2
2. Basel II'ye Yönelik Uyum Çalışmaları	3
3. Birinci Yapısal Blok	8
4. İkinci Yapısal Blok ve Basel III	21

TABLolar

Tablo 1-1: Strateji ve Politikaların Oluşturulması.....	2
Tablo 2-1: Sistem ve Altyapı Yeterliliği (%)	4
Tablo 2-2: CRD/Basel-II'ye Uyum Hazırlıklarına Yönelik Ayrılan Kaynakların Yeterliliği ..	6
Tablo 3-1: Nihai Olarak Kullanılması Hedeflenen Yöntem	8
Tablo 3-2: Bankaların Mevzuatın Hazır Olması Durumunda Ne Kadar Sürede İleri Yöntemler İçin Başvuruda Bulunabilecekleri.....	8
Tablo 3-3: Kullanılan/Kullanılması Planlanan Derecelendirme/Skorlama Modelleri.....	9
Tablo 3-4: Derecelendirme Notları ve Kredi Riski Parametrelerine İlişkin Veri Biriktirme	11
Tablo 3-5: İçsel Derecelendirme Modellerine İlişkin Doğrulama ve Onaylama Süreci (%)	11
Tablo 3-6: Kredi Riski Stres Testi Uygulaması ve Testlerde Kullanılan Senaryo Türleri (%) ...	11
Tablo 3-7: Kredi Riski Analizi Sonuçlarının Karar Alma Sürecinde Kullanımı: Alan ve Varlık Kategorileri (%)	13
Tablo 3-8: Operasyonel Risk Hesaplamasında Kullanılacak Yöntemler.....	13
Tablo 3-9: Operasyonel Risk Hesaplamasında İleri Yöntemlere Geçiş (%).....	14
Tablo 3-10: Kayıp Olayları Bazında Veri Toplanması.....	14
Tablo 3-11: Operasyonel Risk Ölçümü ve Sermaye Tahsisinde Kullanılan İleri Ölçüm Yöntemleri (%)	15
Tablo 3-12: Operasyonel Risk Stres Testleri.....	15
Tablo 3-13: Operasyonel Risk Analizi Sonuçlarının Karar Alma Süreçlerinde Kullanımı (%)..	16
Tablo 3-14: İleri Ölçüm Yöntemlerine İlişkin Doğrulama ve Onaylama Sürecinin Oluşturulması (%)	16
Tablo 3-15: Piyasa Risklerinin Ölçümünde İçsel Model Kullanımı ve Modellerin Dayandığı Yöntemler (%).....	16
Tablo 3-16: Kullanılan Risk Ölçüm Modeli/Modellerinin Kapsadığı Riskler.....	17
Tablo 3-17: Piyasa Risklerinin Ölçümünde Kullanılan Volatilité Hesaplama Yöntemleri (%) .	17
Tablo 3-18: Yasal Sermaye Hesaplamalarında İçsel Model Kullanımına İlişkin Plan ve Planlanan Geçiş Tarihi (%)	18
Tablo 3-19: Stres Testi Senaryoları ve Uygulaması (%).....	19
Tablo 3-20: Piyasa Riski Analizi Sonuçlarının Karar Alma Süreçlerinde Kullanılması (%).....	19
Tablo 3-21: Bankaların Piyasa Riski Ölçüm Modelleri İçin Doğrulama ve Onaylama Süreci Oluşturulması (%).....	19

GRAFİKLER

Grafik 1-1: Çalışmaları Yürütecek Yönetim, Personel, Birim ve Komitelerin Belirlenmesi ..	2
Grafik 2-1: Kredi-Piyasa-Operasyonel Risklere ve İkinci Yapısal Bloğa Uyum Durumu	3
Grafik 2-2: Karşılaşılan Sorunlar.....	4
Grafik 2-3: CRD/Basel II'nin Uygulamasında Son 6 Ay İçerisinde Gerçekleşen Önemli Gelişmeler.....	5
Grafik 2-4: Alınan Destek ve Danışmanlık Hizmetleri	6
Grafik 3-1: Bankaların THK Hesaplamaları	9
Grafik 3-2: Bankaların TT Hesaplamaları	10
Grafik 3-3: TO, THK ve TT Hesaplama Sıklığı.....	10
Grafik 3-4: Piyasa Riskinin İçsel Modellerle Hesaplanmasının Zorunlu Tutulması Durumunda Zorlukla Karşılaşıp Karşılaşılmayacağı (%).....	18

KISALTMALAR

ARCH	Otoregresif Koşullu Değişken Varyans (Autoregressive Conditional Heteroscedasticity)
Basel II	Basel Bankacılık Denetim Komitesince Hazırlanmış Olan Sermaye Ölçümü ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Düzeyde Uyumlaştırılması Dokümanı
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
CRD	Avrupa Birliğinin 2006/48/EC ve 2006/49/EC Sayılı Direktifleri
EWMA	Üstel Ağırlıklı Hareketli Ortalama (Exponentially Weighted Moving Average)
GARCH	Genelleştirilmiş Otoregresif Koşullu Değişken Varyans (Generalized Autoregressive Conditional Heteroscedasticity)
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
THK	Temerrüt Halinde Kayıp (LGD-Loss Given Default)
TO	Temerrüt Olasılığı (PD-Probability of Default)
TT	Temerrüt Tutarı (EAD-Exposure at Default)
YK	Yönetim Kurulu

GİRİŞ

Bu Raporda, Haziran 2011 itibarıyla ‘Bankaların CRD/Basel II’ye Geçişine İlişkin İlerleme Anketi’ne verilen cevaplar değerlendirilerek elde edilen bilgiler derlenmiş ve özel önem arz ettiği düşünülen konular ele alınarak, toplulaştırılmış veriler üzerinden kamuoyunun bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Rapor;

1. Strateji ve Politikalara İlişkin Çalışmalar
2. Basel II’ye Yönelik Uyum Çalışmaları
3. Birinci Yapısal Blok
4. İkinci Yapısal Blok ve Basel III

olmak üzere dört ana başlıktan oluşmaktadır.

Ankette yer alan soruların ele alınış biçimi, verilen cevapların kapsam ve niteliği bankadan bankaya önemli ölçüde değişebilmektedir. Raporda, bankalara ilişkin münferit bazda bilgilere ve banka bazlı değerlendirmelere yer verilmemiş, istatistiki veriler sektör aktif toplamına oranlama şeklinde oluşturulmuştur. Anket çalışmasında verilen cevaplardan mümkün olması durumunda sayısal sonuçlar çıkarılmıştır. Aktif yüzdesi, rapora dahil olan bankaların aktif toplamı (Haziran 2011) 100 kabul edilerek hesaplanmıştır. Bankalar ankette yöneltilen sorulara birden fazla cevap verebildiğinden bazı cevapların değerlendirilmesinde aktif toplamı yüzde 100’ü aşabilmekte ya da cevap verilmemiş olması durumunda %100’ün altında kalabilmektedir. Bu nedenle okuyucunun her cevabı kendi içinde değerlendirmesi yerinde olacaktır. Cevaplar arasında görülebilecek tutarsızlıklar, ankete verilen cevapların tutarsızlığından kaynaklanmaktadır.

Değerlendirmeye İller Bankası, Adabank ve Birleşik Fon Bankası bilgileri dahil edilmemiş, çalışma katılım bankaları ile beraber toplam 46 bankanın cevaplarından hazırlanmıştır.

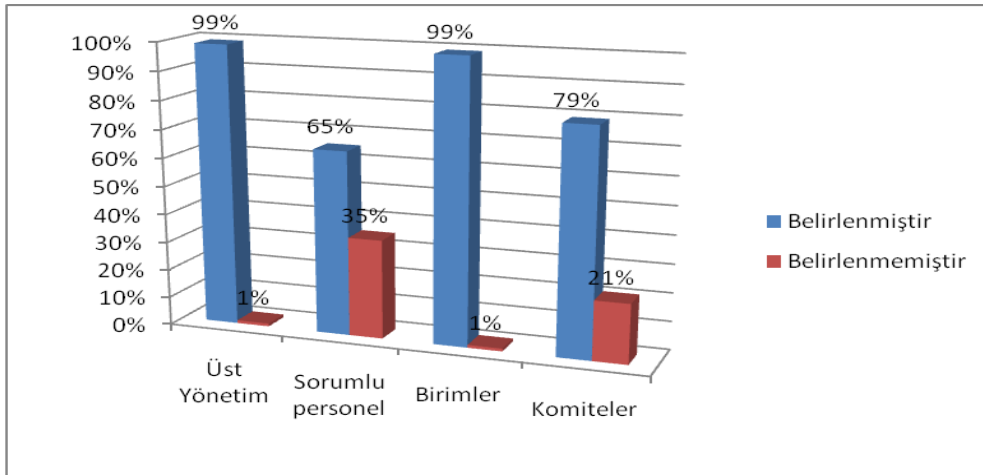
1. Strateji ve Politikalara İlişkin Çalışmalar

Strateji ve politikaların oluşturulması CRD/Basel-II'ye geçişte bankalar tarafından öncelikli olarak ele alınmıştır. Nitekim sektörün önemli bir bölümünü oluşturan bankalar söz konusu strateji ve politikalarını hazırlamış ve uygulamaya koymuştur. Bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğünün %46,2'sini oluşturan bankalar bireysel bazda, %27,9'unu oluşturan bankalar ise konsolide bazda CRD/Basel II'ye geçişe ilişkin strateji ve politikalarını yönetim kurullarının onayına sunmuş veya söz konusu strateji ve politikaları yönetim kurullarına onaylatarak uygulamaya koymuştur. Söz konusu orana strateji ve politikalarını hazırlamakta olan bankalar da dâhil edildiğinde sektör aktiflerinin %60'a yakın bir kısmını oluşturan bankaların strateji ve politikalar üzerinde çalışma yapmış olduğu görülmektedir.

Tablo 1-1: Strateji ve Politikaların Oluşturulması

(%)	Bireysel	Konsolide
Hazırlanması düşünülmemektedir	15,7	15,3
Hazırlanması planlanmaktadır	2,6	2,7
Hazırlanmaktadır	8,9	33,4
Hazırlanmış ve Yönetim Kurulu onayına sunulmuştur	10,8	0
Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır ve uygulamaya konulmuştur	35,4	27,9

Grafik 1-1: Çalışmaları Yürütecek Yönetim, Personel, Birim ve Komitelerin Belirlenmesi

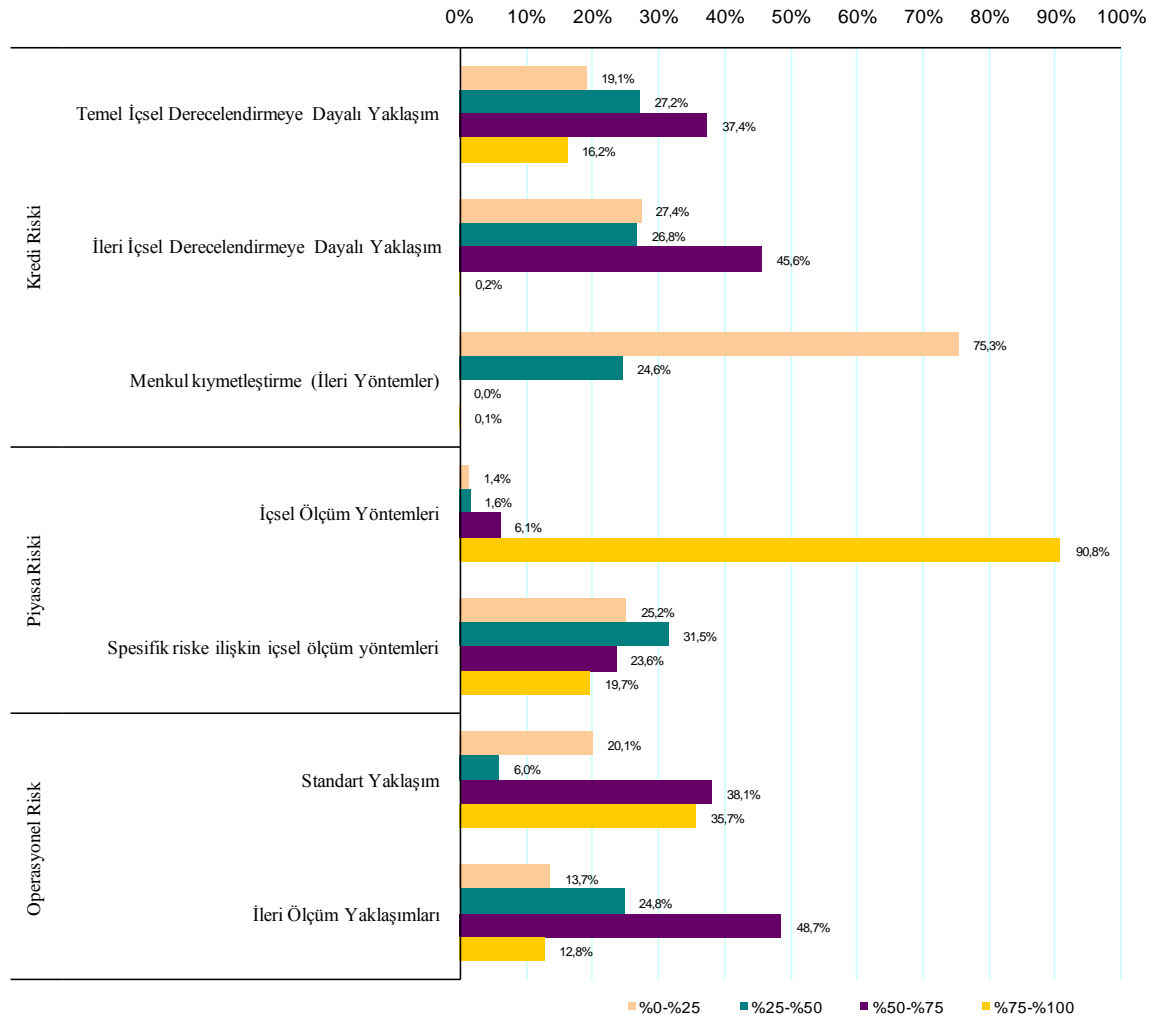

Bankacılık sektörünün %99'u CRD/Basel-II çalışmalarını yürütecek üst yönetimi ve ilgili birimleri oluşturmuştur. Bu kapsamda sektörün %79'u ilgili komiteleri belirlemiş olup, bu kapsamda çalışacak sorumlu personel ise %65 seviyesinde belirlenmiştir.

2. Basel II'ye Yönelik Uyum Çalışmaları

Bankaların CRD/Basel II'ye uyum durumuna ilişkin kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk kapsamında verdikleri cevaplar aşağıdaki grafiklerde gösterilmiştir. Buna göre, kredi riskinde bankaların %54'ü temel içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşıma, %46'sı ileri içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşıma %50 ila %100 arasında uyum sağlarken, bankaların hemen hemen tamamı menkul kıymetleştirmede (ileri yöntemler) %50'den düşük uyum sağlamışlardır.

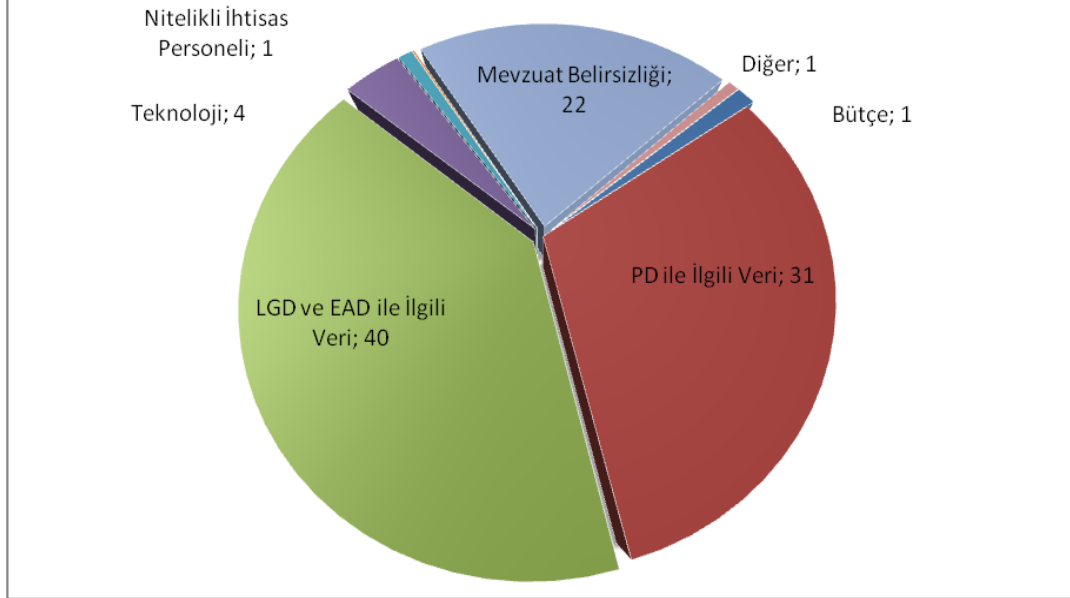
Grafik 2-1: Kredi-Piyasa-Operasyonel Risklere ve İkinci Yapısal Bloğa Uyum Durumu

Piyasa riskinde bankaların %91'i içsel ölçüm yöntemlerine büyük ölçüde (%75-%100 oranında) uyumlu iken bankaların %57'si spesifik riske ilişkin içsel ölçüm yöntemlerine %50'den düşük uyum sağlamışlardır. Operasyonel riskte bankaların %74'ü standart

yaklaşımına %50'nin üzerinde uyum sağlarken; bu oran içsel ölçüm yaklaşımlarında %61'de kalmaktadır.

Grafik 2-2: Karşılaşılan Sorunlar

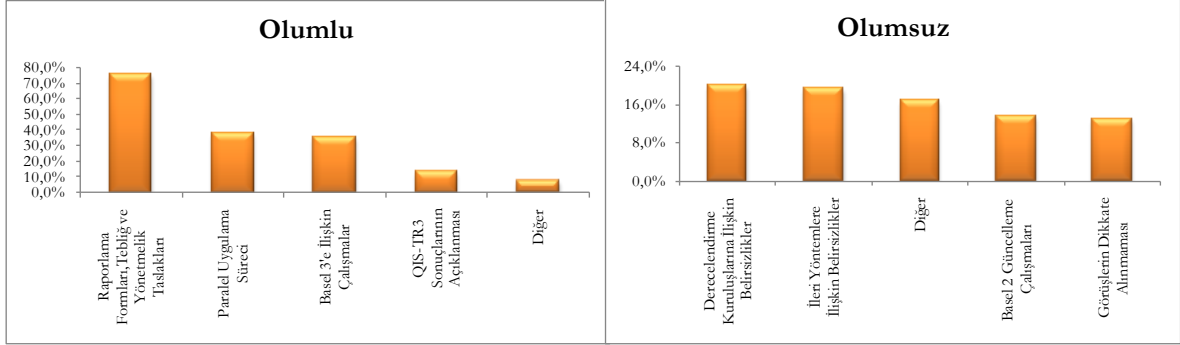
CRD/Basel-II çerçevesindeki engellere ve eksikliklere bakıldığında temel sorunun LGD, EAD ve PD'ye ilişkin veri eksikliği ile mevzuat belirsizliği olduğu anlaşılmaktadır. Sektördeki bankaların %40'ı LGD ve EAD'ye, %31'i ise PD'ye ilişkin veri eksikliğini en önemli sorun olarak belirtirken bunları %22 ile mevzuat belirsizliği ve %4 ile teknoloji sorunları takip etmektedir.

Tablo 2-1: Sistem ve Altyapı Yeterliliği (%)

Kredi Riski	Temel İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım	41,7%
	İleri İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım	12,4%
Piyasa Riski	İçsel Model	88,1%
Operasyonel Risk	Standart Yaklaşım	29,7%
	İleri Ölçüm Yaklaşımları	32,6%

Sektörde yasal sermayenin hesaplanmasında hali hazırda bankaların altyapılarının ve sistemlerinin kredi riski için; %41,7 ile Temel İDD ve %12,4 ile İleri İDD yaklaşımı, piyasa riski için; %88,1 ile içsel model yaklaşımını ve operasyonel risk için; %29,7 ile standart yaklaşımı, %32,6 ile ileri ölçüm yaklaşımlarını kullanmaya elverişli olduğu görülmektedir.

Grafik 2-3: CRD/Basel II'nin Uygulamasında Son 6 Ay İçerisinde Gerçekleşen Önemli Gelişmeler

Bu soruya verilen cevaplara göre bankaların %75'i Basel II düzenleme taslaklarının ve raporlama formlarının yayımlanmasını, yaklaşık %38'i ise paralel uygulama sürecinin başlamasını son 6 ayda yaşanan en önemli ve olumlu gelişmeler olarak değerlendirmiştir. Basel III'e ilişkin olarak ülkemizde ve uluslararası çevrelerde yapılan çalışmalar ise bankaların %35'i tarafından olumlu karşılanmıştır. Bununla birlikte bankaların %20'si derecelendirme kuruluşlarına ilişkin süregelen belirsizliklerin 6 ayda yaşanan en önemli olumsuzluk olduğunu belirtmişlerdir. Öte yandan ileri yöntemlere geçişe ilişkin belirsizlikler bankaların %19,5'i tarafından olumsuz değerlendirilmektedir.

Bankaların CRD/Basel-II uyum sürecinde BDDK'dan beklentileri maddeler halinde aşağıda yer almaktadır:

- QIS-TR3 çalışmasında yapıldığı gibi paralel uygulama döneminde de CRD/Basel II'ye uyum kapsamında tereddüt edilen konularda uygulama birliğinin sağlanması amacıyla bankalardan BDDK'ya giden soruların ve BDDK tarafından bankalara verilen cevapların paylaşıldığı ortak kullanılan bir platformun oluşturulması,
- CRD/Basel II'ye uyum sürecinde bankalarla iletişimin kuvvetlendirilmesi,
- İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlarla "Kredi Riski" ve İleri Ölçüm Yaklaşımlarıyla "Operasyonel Risk" yasal sermaye hesaplamaları başvurularının değerlendirilmesinde geçerli olacak kriter ve unsurların netleştirilmesi ve bankalara duyurulması,
- CRD/Basel II'ye uyum düzeyinin, bankaların ölçeklerine göre sınıflandırılarak değerlendirilmesi,

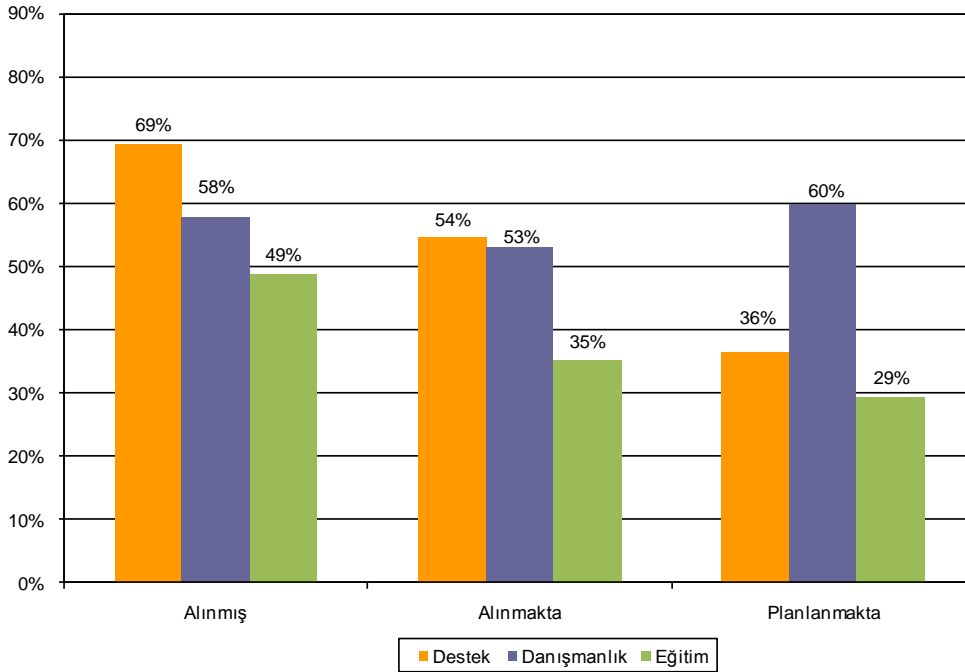
- Basel II düzenleme taslakları baz alınarak yapılan banka içi bilgi-işlem alt yapısı çalışmalarının söz konusu düzenleme taslaklarında daha sonra yapılacak olan değişikliklere uyumu konusunda ihtiyaç olabilecek ilave sürenin dikkate alınması,
- Hangi bağımsız kredi derecelendirme kuruluşlarının derecelendirme notlarının kullanılabileceği hususunun açıklığa kavuşturulması.

Tablo 2-2: CRD/Basel-II'ye Uyum Hazırlıklarına Yönelik Ayrılan Kaynakların Yeterliliği

	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Büyük Ölçüde Yeterli	Tamamen Yeterli
Yönetim/Organizasyon	0	0,2	40,7	59,1
Beşeri Kaynaklar	0	3,8	54,2	42,0
Mali Kaynaklar	0	2,2	37,8	60,0
Fiziki Kaynaklar	0	4,2	45,1	50,7
Ortalama	0	2,6	44,4	53,0

Bankacılık sektöründe toplam aktif büyüklüğünün %53'ünü temsil eden bankalar, CRD/Basel-II'ye uyum hazırlıklarına yönelik ayrılan yönetim/organizasyon, beşeri, mali ve fiziki kaynaklarını tamamen yeterli olarak belirtmişken; %44,4'ünü temsil eden bankalar ise söz konusu kaynakların büyük ölçüde yeterli olduğunu belirtmiştir.

Grafik 2-4: Alınan Destek ve Danışmanlık Hizmetleri

Bankalar Basel II'ye uyum konusunda yoğun olarak destek ve danışmanlık hizmeti almakta ve ileride artan seviyede danışmanlık hizmeti almayı planlamaktadırlar. CRD/Basel II konusunda sektörün %36'sını oluşturan bankaların destek hizmeti, %60'ını oluşturan bankaların danışmanlık hizmeti ve %29'unu oluşturan bankaların eğitim hizmeti almayı planladıkları görülmektedir. Bir önceki ilerleme anketi sonuçları ile kıyaslandığında alınmakta olan destek ve danışmanlık hizmetlerinde artış olduğu gözlemlenmektedir.

3. Birinci Yapısal Blok

3.1 Kredi Riski

Tablo 3-1: Nihai Olarak Kullanılması Hedeflenen Yöntem (%)

Standart Yaklaşım	4,7
Temel İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım	1,9
İleri İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım	84,8
Standart ve Temel İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım Birlikte	-
Temel ve İleri İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım Birlikte	8,6
Hedef Belirtmeyen	-

Bankalar Basel-II uygulaması kapsamında kredi riski hesaplanması için nihai olarak içsel derecelendirmeye dayalı yöntemleri kullanmayı hedeflemektedir. Bankaların sadece sektör aktif toplamının %4,7'sini oluşturan kısmı nihai olarak standart yöntemde kalmayı hedeflediğini belirtmiştir. İçsel derecelendirmeye dayalı yöntemleri hedefleyen bankalar ise büyük oranda ileri içsel derecelendirme yöntemini kullanmayı hedeflemektedir.

Tablo 3-2: Bankaların Mevzuatın Hazır Olması Durumunda Ne Kadar Sürede İleri Yöntemler İçin Başvuruda Bulunabilecekleri

Yıl	Kurumsal	Bankalar	Hazineden Alacaklar	Kurumsal KOBİ	Perakende KOBİ	Diğer Perakende
0	12,4	0,06	0,06	12,4	0,06	12,4
1	12,2	12,3	9,0	8,9	8,9	0,2
2	31,6	13,3	13,3	24,0	33,2	24,7
3	8,3	22,9	22,9	3,7	6,9	14,9
4	11,5	9,1	8,1	23,1	23,1	12,8
4+	21,9	30,2	30,1	21,8	21,8	31,4
Hazırlanmayan	2,1	12,3	16,6	6,1	6,1	3,6

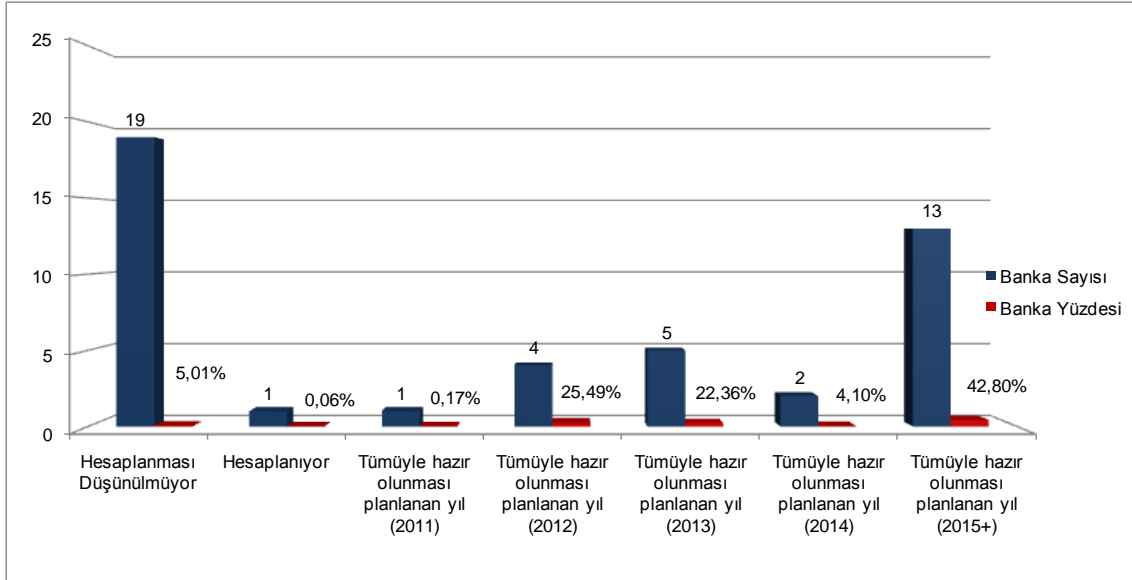
Bankaların kredi riski için ileri ölçüm yaklaşımlarına ilişkin mevzuatın hazır olduğu varsayıldığında ne kadar sürede portföyler bazında ileri ölçüm yaklaşımlarını kullanmak için başvuruda bulunabilecekleri yukarıda yer alan tabloda özetlenmiştir. Buna göre bankaların portföyler itibariyle mevzuat hazır olsa bile genellikle 2 yıldan daha uzun bir süreye ihtiyaç duydukları görülmektedir. Sektör aktif toplamının %21 ila %32'sini oluşturan bankalar ise 4 yıldan daha fazla süreye ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 3-3: Kullanılan/Kullanılması Planlanan Derecelendirme/Skorlama Modelleri

(%)	Şirketler	Bankalar	Hazineden Alacaklar	KOBİ	Perakende	Kredi Kartı
Mevcut Durum						
Derecelendirme/skorlama sistemi						
İstatistik tabanlı	0,7	0,9	0,9	27,8	53,8	70,3
Yargısal tabanlı	45,2	26,4	27,8	34,4	25,1	8,2
Hibrit (istatistik+ yargısal)	52,6	17,2	2,9	48,5	19,5	9,9
PD hesaplanıyor	56,2	6,7	3,4	53,4	53,4	19,9
Kullanılması Planlanan						
Derecelendirme/skorlama sistemi						
İstatistik tabanlı	6,4	2,3	2,3	30,3	54,4	72,0
Yargısal tabanlı	18,7	23,4	12,6	0,3	0,4	0,2
Hibrit (istatistik+ yargısal)	52,7	30,6	29,3	59,6	23,1	11,7
PD hesaplanıyor	62,0	51,9	48,6	61,9	61,9	66,2

* Bankalar soruya birden fazla cevap verdiği için toplam oranlar %100'ü aşmaktadır.

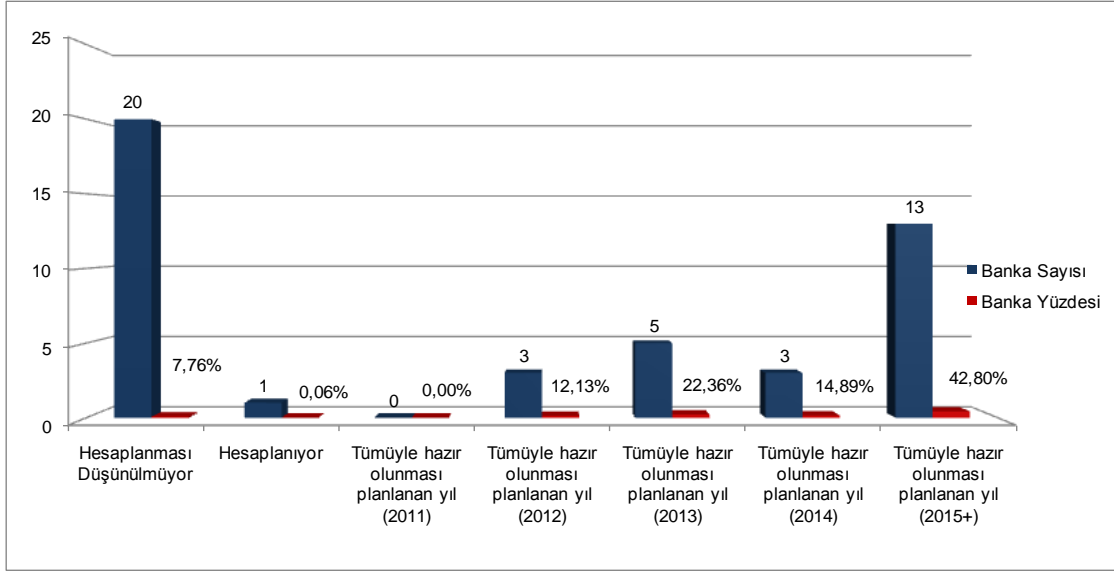
Bankalar Haziran 2011 tarihi itibarıyla şirketler ve KOBİ'ler için çoğunlukla hibrit modelleri, perakende portföyü ve kredi kartı müşterileri için ise istatistik tabanlı modelleri kullanmaktadırlar. Kullanılması planlanan modellere bakıldığında ise yine sektörün büyük bölümünün şirketler ve KOBİ'ler için hibrit modelleri, perakende ve kredi kartları için istatistik tabanlı modelleri kullanmayı planladığı görülmektedir. Buna ilaveten sektörün %55'e yakın bir kısmını oluşturan bankaların halihazırda şirketler, KOBİ'ler ve perakende portföyü için TO (PD) hesaplamaları gerçekleştirdiği görülmektedir.

Grafik 3-1: Bankaların THK Hesaplamaları

Bankalara THK hesaplanmasına yönelik planları sorulduğunda; ankete katılan bankaların aktif büyüklüğü olarak %5,0'ine denk gelen 19 bankanın THK hesaplaması yapmayı düşünmediği görülmektedir. 1 bankanın 2008 yılında sözkonusu hesaplamaları yapmaya

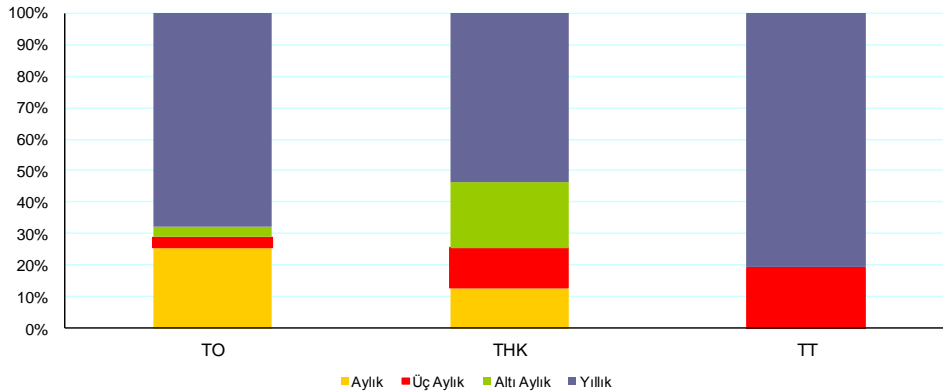
başladığı, 1 bankanın 2011 yılında, sektörün %25,5'ini oluşturan 4 bankanın 2012 yılında, %22,4'ünü oluşturan 5 bankanın 2013 yılında ve 2 bankanın 2014 yılında hesaplamaya tümüyle hazır olmayı planladıkları görülmektedir. THK hesaplamayı planlayan bankaların 13 tanesi ise 2015 yılı ve sonrasında geçiş yapmayı hedeflemektedir.

Grafik 3-2: Bankaların TT Hesaplamaları

Ankete katılan bankaların aktif büyüklüğü olarak %42,8'inin 2015 yılı ve sonrasında, %14,9'unun 2014 yılında, %22,4'ünün 2013 yılında ve %12,1'inin ise 2012 yılında TT hesaplamalarına tümüyle hazır olmayı planladıkları görülmektedir. Sektörün %0,06'sını oluşturan 1 banka ise 2008 yılında sözkonusu hesaplamaları yapmaya başlamıştır. Diğer taraftan, sektörün %7,8'ini oluşturan 20 bankanın ise TT hesaplamayı düşünmediği anlaşılmaktadır.

Grafik 3-3: TO, THK ve TT Hesaplama Sıklığı

Sektörün büyük bölümünü oluşturan bankalar Temerrüt Oranı, Temerrüt Halinde Kayıp ve Temerrüt Tutarı istatistiklerini yıllık olarak hesaplamayı planladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3-4: Derecelendirme Notları ve Kredi Riski Parametrelerine İlişkin Veri Biriktirme

(%)	1 yıl	2 yıl	3 yıl	4 yıl	5 yıl	5 +	Toplam
TO	1,1	1,3	28,9	7,6	1,2	21,2	61,4
THK	0,0	0,0	8,7	10,3	3,9	10,9	33,8
TT	0,0	0,0	8,7	18,3	3,9	2,9	33,8
İçsel Derecelendirme Notları	15,8	0,4	16,6	0,3	13,1	21,2	56,5

Bankalar veri biriktirmeye başlamış olup, TO için %21,2 oranında 5 yıldan uzun süreli birikim mevcut iken, THK için bankaların %10,9'u 5 yıldan uzun süredir veri biriktirmiştir. TT'de 4 yıldır veri biriktiren bankaların oranı %18,3'tür. İçsel Derecelendirme Notlarında ise %21,2 oranı ile ağırlık 5 yıldan uzun süredir. Toplamda ise TO ve içsel derecelendirme notlarında sektörün sırasıyla %61,4'ü ile %56,5'i veri biriktirmeye başlamıştır.

Tablo 3-5: İçsel Derecelendirme Modellerine İlişkin Doğrulama ve Onaylama Süreci (%)

Doğrulama ve onaylama süreci mevcut değildir	65,3
Gerek görülmemektedir	10,5
Planlanmaktadır	32,6
Oluşturulmaktadır	22,2
Doğrulama ve onaylama süreci mevcuttur	34,7

Bankaların %65,3'ünde kredi riski içsel modellerine ilişkin doğrulama ve onaylama süreci mevcut değildir. Ancak bu bankalardan %22'sinde doğrulama ve onaylama süreçlerinin oluşturulmasına ilişkin çalışmalar devam etmekte, %32'sinde ise bu süreçlerin oluşturulması planlanmaktadır. Sektörün %10,5 ise bu süreçlerin oluşturulmasını gerekli görmemektedir.

Tablo 3-6: Kredi Riski Stres Testi Uygulaması ve Testlerde Kullanılan Senaryo Türleri (%)

Kullanılıyor	86,9
Tek bir parametrenin değiştirildiği senaryolar (duyarlılık analizleri)	52,5
Çok değişkenli senaryolar	47,5
Tarihsel senaryolar	17,2
Diğer	1,9
Kullanılmıyor	13,1

Bankaların aktif büyüklüğü itibarıyla %86,9'u kredi riski analizlerinde stres testlerinden faydalanmaktadır. Kullanılan senaryo türleri incelendiğinde en fazla tek bir parametrelili (duyarlılık analizleri) ve çok değişkenli senaryoların kullanıldığı görülürken, sektörde tarihsel senaryolara daha az başvurulmaktadır. Sektörün %13,1'i ise stres testlerini kullanmamaktadır.

Sektörde kredi riski ile ilgili olarak birbirinden farklı birçok stres testi senaryoları ve risk faktörleri kullanılmaktadır. Bankaların en çok kullandığı/kullanmayı planladığı başlıca stres testi senaryoları; TO, THK ve TT parametrelerinin beklenen kayıp, beklenmeyen kayıp, sermaye yeterliliği standart rasyosu veya sermaye yeterliliği üzerindeki etkisinin analiz edilmesi amacıyla bu parametrelere yüzdesel olarak belirli şoklar uygulanması veya TO parametresi üzerinden duyarlılık analizleri yapılması, bankalar tarafından derecelendirilmiş firmaların içsel derecelerinin 1 derece aşağı çekilmesi, yakın izleme kapsamında yer alan tüm firmaların temerrüt etmesi, dereceler arasındaki geçişmeler ile kur ve faiz oranlarında gerçekleşebilecek aşırı dalgalanmaların kredi portföyünde oluşturabileceği kayıplardır. Bu senaryolara ek olarak, kredi portföyünde meydana gelebilecek artışların beklenen kayıp, beklenmeyen kayıp ve sermaye yeterliliği üzerindeki etkileri, kredi portföyünün belirli bir yüzdesinin temerrüde uğramasının kar/zarara ve sermaye yeterlilik oranına etkisi, gayrimenkul ipotekleri ile teminat altına alınmış krediler için söz konusu gayrimenkullerin olası rayiç değer değişimlerinin teminat/risk oranına etkisi, sektör ve müşteri yoğunlaşmalarının etkileri, geçmiş ekonomik krizlerle ortaya çıkan yüksek takibe dönüşüm oranlarının banka karlılığına etkisi, belirli senaryolar kapsamında karşılık ayrılan krediler ve diğer alacakların daha kötü olan bir alt sınıfa geçmesi durumunda takibe dönüşüm oranları ve sermaye yeterliliğinin nasıl etkileneceği, teminat değerliliğinin azalmasının sermaye yeterliliğine etkisi ile ileriye yönelik olarak takipteki kredi tutarlarının özkaynaklara oranının tahmin edilmesi de bankalar tarafından analiz edilmektedir. Stres testi senaryolarında en çok kullanılan risk faktörleri ise; TO, THK, TT, makroekonomik faktörler (gayri safi yurtiçi hasıla vb.), kurlar, faiz oranları ve kredi dereceleridir.

Tablo 3-7: Kredi Riski Analizi Sonuçlarının Karar Alma Sürecinde Kullanımı: Alan ve Varlık Kategorileri (%)

							% 86,4
	Kurumsal	Bankalar	Hazineden Alacaklar	Kurumsal KOBİ	Perakende KOBİ	Diğer Perakende	
Evet, Kullanılıyor	86,4	44,1	27,9	86,4	86,3	67,4	
Orta ve uzun dönem stratejinin belirlenmesi	46,7	39,7	24,1	52,6	52,5	48,8	
Kaynakların birimler/iş kolları arasında dağıtımı	6,1	0,7	0,6	3,2	3,2	0,2	
Ürün fiyatlaması	31,1	26,1	13,7	31,1	31,1	37,3	
Yatırım /Plasman kararları	33,1	29,9	4,4	41,7	41,6	18,1	
Limit tahsisi	69,4	34,4	15,6	69,3	68,0	58,6	
Karşılık ayrılması	20,7	6,0	2,8	17,8	17,8	4,0	
Performans ölçümü	36,4	18,7	15,4	42,3	42,3	30,5	
Riske ayarlı getiri hesaplamaları	17,6	2,4	2,4	17,4	17,4	1,8	
Bütçeleme	6,6	2,8	2,8	12,4	12,4	1,3	
Diğer	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	
Hayır, Kullanılmıyor							% 13,5

Bankaların %86,4'ü kullandıkları içsel kredi riski ölçüm modellerinin çıktılarını karar alma süreçlerinde kullanmakta olup, bu çıktılar varlık kategorisi bazında en çok kurumsal, kurumsal/KOBİ, Perakende/KOBİ ve diğer perakende portföylerinde kullanılmaktadır. Amaçsal olarak ise model çıktıları en çok limit tahsisi, orta ve uzun dönem stratejinin belirlenmesi, performans ölçümü, yatırım/plasman kararları ve ürün fiyatlamasında kullanılmaktadır. Bu iki kombinasyon birlikte ele alındığında model çıktılarının en fazla kullanımının %69,4 ile Kurumsal portföyde limit tahsisi amacıyla olduğu görülmektedir.

3.2 Operasyonel Risk

Bankacılık sektöründeki tüm bankalar Haziran 2011 itibarıyla operasyonel risk için sermaye gereksiniminin hesaplanmasında temel gösterge yaklaşımını kullanmaktadır.

Tablo 3-8: Operasyonel Risk Hesaplamasında Kullanılacak Yöntemler

Hedeflenen Yöntem	(%)
Temel Gösterge Yaklaşımı	2,8
Standart Yaklaşım	16,3
İleri Ölçüm Yaklaşımı	78,6
Standart Yaklaşım ve İleri Ölçüm Yaklaşımı	2,3
Cevap yok/hedef belirtilmemiş	0,0

Operasyonel risk yasal sermaye hesaplamasında; temel gösterge yaklaşımını gelecekte de kullanmayı hedefleyen bankalar, sektörün %2,8 gibi küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Bankaların büyük bir kısmı (%78,6) ileri ölçüm yaklaşımlarını, diğer bir kısmı ise (%16,3) standart yöntemi kullanmayı hedeflemektedir.

Tablo 3-9: Operasyonel Risk Hesaplamasında İleri Yöntemlere Geçiş (%)

Operasyonel Risk Hesaplamasında İleri Yöntemlere Geçiş	Standart Yöntemde Bilgi ve Veri Sistemleri Alt Yapısının Yeterliliği
2012	Tamamen Yeterlidir 6,1
2013	Büyük Ölçüde Yeterlidir 31,1
2014	Kısmen Yeterlidir 30,9
2015	Yeterli Değildir 0,2
2016+	Standart Yöntem Düşünülmektedir 31,7

Anket çalışmasının neticesinde, sektörün yaklaşık %83'lük bir kısmının ileri ölçüm yaklaşımlarına 2014 ve sonrasında geçmeyi planladığı görülmektedir. Ayrıca sektörün %50'sinden fazlasının ileri ölçüm yaklaşımlarına 2016 ve sonrasında geçmeyi planlaması da dikkat çekicidir.

Standart yöntem kullanılmasında sektörün %31'ini oluşturan bankalar bilgi ve veri sistemleri alt yapılarını büyük ölçüde yeterli görürken, %6'lık kısmı tamamen yeterli olduğunu düşünmektedir. Geçen anket dönemine kıyasla kendini büyük ölçüde yeterli gören ve kısmen yeterli gören bankalardan önemli bir kısmı (%31,7 ve 12 banka) anketteki değişiklik sonrası “standart yöntemi düşünmediğini” belirtmiştir.

Tablo 3-10: Kayıp Olayları Bazında Veri Toplanması

Kayıp Verisi Toplanmıştır	93,0
1-3 Yıl	29,0
4-5 Yıl	24,8
6 + yıl	39,2
Toplanması düşünülmektedir	1,24
Toplanması Planlanmaktadır	0,06

Ankete katılan bankaların %93'ü tarafından kayıp olayları bazında veri toplanmaktadır. Bu bankaların %39'u 6 yıl ve üstünde, %24,8'i 4-5 yıllık ve %29'u ise 1-3 yıllık veri biriktirmiştir. Veri toplamayı düşünmeyen 6 bankanın aktif toplamı sektörün %1,2'sini, veri biriktirmeyi planlayan 8 bankanın aktif toplamı ise %0,06'sını oluşturmaktadır.

Tablo 3-11: Operasyonel Risk Ölçümü ve Sermaye Tahsisinde Kullanılan İleri Ölçüm Yöntemleri (%)

Temel işkolları bazında sınıflandırma yapılmıştır	93,4
Kayıp Dağılımları Yaklaşımları (LDA)	70,2
Skor Kart Yaklaşımları (SCA)	0,0
Yapay Sinir Ağları (Neural Networks)	0,0
Uç Değerler Teorisi (EVT)	10,5
Melez Yaklaşımlar	12,4
Senaryo Analizleri Yaklaşımları	20,6
Diğer	29,6
Temel işkolları bazında sınıflandırma yapılmamıştır	6,6

* Bankalar soruya birden fazla cevap verdiği için toplam %100'ü aşmaktadır.

Haziran 2011 itibariyle, sektörün aktif büyüklüğüne göre büyük bir kısmı, %93,4'ü (banka sayısı olarak 21 tanesi) temel işkolları bazında sınıflandırma yapmıştır ve her bir iş kolundan gerekli gösterge verilerini elde edebilmektedir. Aralık 2010 dönemine göre temel işkolları bazında sınıflandırma yapan bankaların sayısında artış olmuştur. Operasyonel risk ölçümü ve yasal sermaye tahsisinde ileri ölçüm yöntemlerinden yoğun olarak kullanılması planlanan yaklaşımlar, Kayıp Dağılımları Yaklaşımları, Melez Yaklaşımlar, Senaryo Analizleri Yaklaşımları ve Uç Değerler Teorisi'dir.

Tablo 3-12: Operasyonel Risk Stres Testleri

Uygulanmaktadır	42,9
Tek bir parametrenin değiştirildiği senaryolar	11,3
Çok değişkenli senaryolar	10,7
Tarihsel senaryolar	8,9
Diğer	29,6
Uygulanmamaktadır	57,1

Aralık 2010 dönemine göre stres testi uygulayan bankaların sayısı artmasına rağmen operasyonel risk için stres testleri sektörün büyük çoğunluğunca uygulanmamakta, operasyonel risk stres testi uygulamakta olan bankalar sektörün %42,9'unu oluşturmaktadır. Söz konusu stres testlerinin uygulanmasında sektör genelinde kabul görmüş bir yaklaşım bulunmamakta, farklı bankalarca farklı yöntemler kullanılmaktadır.

Tablo 3-13: Operasyonel Risk Analizi Sonuçlarının Karar Alma Süreçlerinde Kullanımı (%)

Kullanılmaktadır	59,1
Banka orta ve uzun dönem stratejisinin belirlenmesi	36,2
Kaynakların birimler/iş kolları arasında dağıtımı	5,1
Ürün fiyatlaması	0,1
Yatırım /Plasman kararları	1,8
Limit tahsisi	23,0
Karşılık ayrılması	10,7
Performans ölçümü	14,1
Riske ayarlı getiri hesaplamaları	0,1
Bütçeleme	32,9
Diğer	12,7
Kullanılmamaktadır	40,9

Bankalarda operasyonel risk analizi sonuçları karar alma süreçlerinde çoğunlukla kullanılmakta olup, bu sonuçların hangi alanlarda kullanıldığına bakıldığında; banka orta ve uzun dönem stratejisinin belirlenmesi, bütçeleme, limit tahsisi, performans ölçümü ve karşılık ayrılması en başta gelmektedir. Sektörün %12,7'sini oluşturan bankalar; operasyonel risk analizi sonuçlarını, yukarıda belirtilenler dışındaki diğer alanlarda da kullandığını belirtmektedir.

Tablo 3-14: İleri Ölçüm Yöntemlerine İlişkin Doğrulama ve Onaylama Sürecinin Oluşturulması (%)

Gerek Görülmemektedir	12,4
Planlanmaktadır	63,5
Oluşturulmaktadır	12,4
Uygulanmaktadır	11,7

Bankaların %63,5'i operasyonel risk ileri ölçüm yöntemlerine ilişkin doğrulama ve onaylama sürecini oluşturmayı planlamakta iken, bir kısım bankaların ise söz konusu süreçleri oluşturma veya uygulama aşamasında olduğu görülmektedir. Halen uygulamakta olan bankalar sektörün %11,7'sini oluşturmaktadır.

3.3 Piyasa Riski

Tablo 3-15: Piyasa Risklerinin Ölçümünde İçsel Model Kullanımı ve Modellerin Dayandığı Yöntemler (%)

Piyasa Risklerinin Ölçümünde İçsel Model Kullanımı		Modellerin Dayandığı Yöntemler	
Gerek Görülmemektedir	0,7	Tarihi Simülasyon	93,8
Planlanmaktadır	1,7	Varyans-Kovaryans	70,2
Oluşturulmaktadır	0	Monte Carlo Simülasyonu	66,5
Kullanılmaktadır	97,6		

Sektörün aktiflerinin %97,6'sını oluşturan bankalar piyasa risklerinin ölçümünde içsel modelleri kullanmaktadır. Sektörün çok küçük bir bölümü ise söz konusu modellere gereksinim duymadığını belirtmiştir. Modellerin dayandığı yöntemlerde ise tarihsel simülasyon yönteminin yoğun kullanımı dikkat çekmektedir.

Tablo 3-16: Kullanılan Risk Ölçüm Modeli/Modellerinin Kapsadığı Riskler

Genel Piyasa Riski	94,9
Spesifik Risk	23,6
Kur Riski	98,7
Emtia Riski	64,7
Karşı Taraf Kredi Riski	27,3
Diğer	20,7

* Bankalar soruya birden fazla cevap verdiği için toplam rakamlar %100'ü aşmaktadır.

Bankalar tarafından kullanılan risk ölçüm modeli veya modellerinin tamamına yakını kur riskini ve genel piyasa riskini kapsamaktadır. Buna göre bankalar tarafından kullanılan söz konusu model veya modellerin %98,7'si kur riskini ve %94,9'u genel piyasa riskini kapsamaktadır. Ayrıca söz konusu risk ölçüm model veya modellerin %64,7'si emtia riskini, %27,3'ü karşı taraf kredi riskini ve %23,6'sı ise spesifik riski kapsamaktadır.

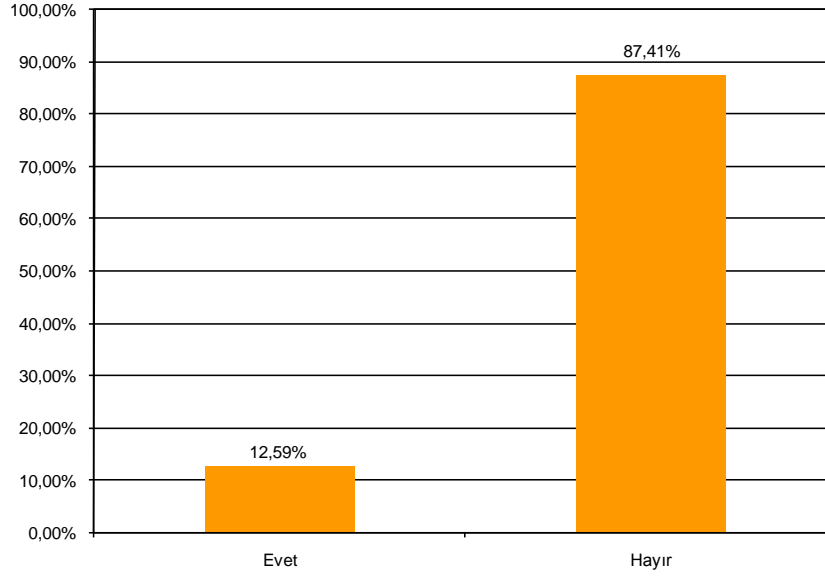
Tablo 3-17: Piyasa Risklerinin Ölçümünde Kullanılan Volatilite Hesaplama Yöntemleri (%)

ARCH	11,4
GARCH	51,1
EWMA	81,9
Stochastic Volatility	2,1
Implied Volatility	27,6
Diğer	36,9

* Bankalar soruya birden fazla cevap verdiği için toplam rakamlar %100'ü aşmaktadır.

Piyasa risklerinin ölçümünde içsel model kullanan bankalarda volatilite hesaplamak için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bankalar tarafından en yaygın kullanılan yöntem %81,9 oranı ile EWMA yöntemi olup, birden fazla yöntem kullanan bankaların da bulunduğu görülmektedir. Ayrıca GARCH yöntemi sektörün %51,1'i ve Implied Volatility yöntemi ise sektörün yaklaşık dörtte biri tarafından kullanılmakta iken %11,4 oranında ARCH ve %2,1 oranında Stochastic Volatility yöntemleri kullanılmaktadır.

Grafik 3-4: Piyasa Riskinin İçsel Modellerle Hesaplanmasının Zorunlu Tutulması Durumunda Zorlukla Karşılaşıp Karşılaşılmayacağı (%)

Sektörün büyük bir kısmı, piyasa riskinin içsel modellerle hesaplanmasının zorunlu tutulması durumunda zorlukla karşılaşılmayacağını belirtmektedir. Bir önceki ilerleme anketi sonuçları ile kıyaslandığında önceki ankette zorlukla karşılaşmayacağını belirten bankaların oranı %97,86 iken söz konusu oranın bu ankette %87,41'e düştüğü gözlemlenmektedir. Bu düşüşün 2010 yılı içerisinde yapılan 3. Sayısal Etki Çalışmasında (QIS-TR3) bankaların içsel modellerini gözden geçirmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3-18: Yasal Sermaye Hesaplamalarında İçsel Model Kullanımına İlişkin Plan ve Planlanan Geçiş Tarihi (%)

Var	83,2
2011	1,8
2012	42,5
2013	0,7
2014	12,4
2015+	17,0
Tarih Belirtmeyen	8,7
Yok	15,4
Belirsiz	1,3

Bankacılık sektörünün %83,2'sini oluşturan bankalar, yasal sermaye hesaplamalarında içsel model kullanımına ilişkin bir planı olduğunu belirtmektedir. Bu oran Aralık 2011 dönemi anket sonuçlarıyla karşılaştırıldığında, sektörün %11'ine yakınının içsel model planından vazgeçtiği gözlemlenmektedir.

Tablo 3-19: Stres Testi Senaryoları ve Uygulaması (%)

Stres Testi Senaryoları		Stres Testi Uygulaması	
Gerek Görülmemektedir	0,4	Tek bir parametrenin değiştirildiği senaryolar	98,4
Planlanmaktadır	0,0	Çok değişkenli senaryolar	73,2
Oluşturulmaktadır	0,8	Tarihsel senaryolar	56,5
Kullanılmaktadır	98,8	Diğer	7,8

Bankaların tamamına yakını piyasa riskiyle ilgili olarak stres testleri kullanmaktadır. Uygulanmakta olan stres testleri; tek bir parametrenin değiştirildiği senaryoları, çok değişkenli senaryoları ve tarihsel senaryoları şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 3-20: Piyasa Riski Analizi Sonuçlarının Karar Alma Süreçlerinde Kullanılması (%)

Kullanılmaktadır	97,4
Orta ve uzun dönem stratejinin belirlenmesi	68,0
Kaynakların birimler/iş kolları arasında dağıtımı	17,1
Ürün fiyatlaması	17,6
Yatırım /Plasman kararları	33,4
Limit tahsisi	87,2
Karşılık ayrılması	0,0
Performans ölçümü	17,0
Riske ayarlı getiri hesaplamaları	11,5
Bütçeleme	45,2
Diğer	2,0
Kullanılmamaktadır	2,6

Piyasa riski analizi sonuçlarının karar alma süreçlerinden en az birinde kullanıldığını belirten bankaların aktif büyüklükleri toplamı sektörün yaklaşık %97,4'ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sonuçları; sektör aktif büyüklüğünün %87'2sini oluşturan bankalar limit tahsisinde, yaklaşık %68'ini oluşturan bankalar orta ve uzun dönem stratejilerin belirlenmesinde, %45,2'si bütçelemede ve yaklaşık %33,4'ünü oluşturan bankalar ise yatırım/plasman kararlarında kullanmaktadır. Piyasa riski analizi sonuçlarının en az kullanıldığı karar alma süreçleri ise karşılık ayrılması, riske ayarlı getiri hesaplamaları, kaynakların birimler arasında dağıtımı ve performans ölçümü olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 3-21: Bankaların Piyasa Riski Ölçüm Modelleri İçin Doğrulama ve Onaylama Süreci Oluşturması (%)

Gerek görülmemektedir	5,3
Planlanmaktadır	52,0
Oluşturulmaktadır	1,9
Uygulanmaktadır	40,8

Sektör aktif büyüklüğünün yaklaşık yarısını oluşturan bankalar piyasa riski ölçüm modelleri için doğrulama ve onaylama süreci oluşturmayı planladığını belirtmektedir. Bu sürece hali hazırda sahip olduğunu belirten bankalar ise sektör aktif büyüklüğünün yaklaşık %41'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sürecin oluşturulmasına gerek görmeyen bankaların oranı ise %5 civarında kalmıştır.

4. İkinci Yapısal Blok ve Basel III

4.1. İkinci Yapısal Blok

Bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğünün %33,4'ünü oluşturan bankalar ekonomik sermaye tahsisi uygulamasına geçmeyi planlarken, %61'ini oluşturan bankalar ise ekonomik sermaye tahsisi uygulamasını oluşturma aşamasındadır. Ekonomik sermaye tahsisi uygulaması bulunan bankaların oranı ise %4,0 düzeyindedir. Bir önceki anket ile kıyaslandığında ekonomik sermaye tahsisini gerek görmeyen bankaların oranının azaldığı, ekonomik sermaye tahsisi planlayan bankaların oranının ise arttığı görülmektedir.

Tablo 4-1: Ekonomik Sermaye Tahsisi (%)

Gerek Görülmemektedir	1,6
Planlanmaktadır	33,4
Oluşturulmaktadır	61,0
Uygulanmaktadır	4,0

Türk bankacılık sektöründeki bankaların, ikinci yapısal blok kapsamında ele alınan yapısal faiz oranı ve likidite risklerini çoğunlukla tanımlamış oldukları, diğer taraftan bir kısmının kredi yoğunlaşma riski üzerine odaklandıkları ve anılan riski izledikleri anlaşılmaktadır. Karşı taraf kredi riski ve spesifik riske yönelik ilave çalışmaların yürütüldüğü de anketlerde belirtilmektedir.

Ankete katılan bankaların %87'sinin yapısal faiz oranı riskini tanımlayarak söz konusu riski sayısallaştırdığı ve gerekli izlemeyi yaptığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, sektörün; %86'sının likidite riskinin kapsamını belirlediği ve analizlerde kullandığı, %54'ünün ise kredi yoğunlaşma riskini tanımladığı ve anılan riskle ilgili izleme yaptığı ifade edilmiştir. Diğer taraftan söz konusu risklere ilişkin üst yönetime raporlama yapan bankaların toplam sektör içindeki ağırlığı %50 civarındadır. Raporlama periyodunun ise daha ziyade haftalık ve aylık olduğu belirtilmektedir.

Tablo 4-2: Risk Ölçüm Modellerine İlişkin Doğrulama ve Onaylama Süreci Mevcudiyeti (%)

Gerek Görülmemektedir	1,8
Planlanmaktadır	52,7
Oluşturulmaktadır	24,1
Uygulanmaktadır	20,8

Sektörün %24'ünü oluşturan bankalar risk ölçüm modellerine ilişkin doğrulama ve onaylama süreçlerinin oluşturulma aşamasında olduğunu belirtmektedir. Sektörün %20'si ise bahsi geçen süreçleri tesis etmiş bulunmaktadır.

4.2. Basel III

Bankaların büyük çoğunluğu Basel III'e ilişkin olarak yapılan uluslararası çalışmaları takip etmekle birlikte kendi bünyelerinde Basel III'ün etkilerini analize yönelik henüz herhangi bir çalışma yapmadıklarını ifade etmektedirler. Banka bünyesinde yaptıkları çalışmaların sonucunu paylaşan birkaç bankada Basel III'le birlikte gündeme gelecek asgari yükümlülüklerle uyum konusunda sıkıntı yaşanmadığı görülmektedir.

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETİM
KURULU

Atatürk Bulvarı No:191 06680 Kavaklıdere / ANKARA

Tel : (0212) 337 73 10 Fax : (0212) 337 71 66

www.bddk.org.tr